Yritystoiminnan aloittamiseen liittyvä juridiikka

Tuija Näräkkä 19.11.2019

FONDIA

Tuija Näräkkä
Senior Legal Counsel
Helsinki

FONDIA

Yrittäjyyttä yhteistyössä!

Ole yhteyksissä yrittäjyyteen liittyen

- Ekonomit, www.ekonomit.fi
- TEK, www.tek.fi
- AKY, www.aky.fi

- Fondian Virtuaalilakimies http://virtuaalilakimies.fi/
  - Yli 1700 artikkelia, yli 150 asiakirjapohjaa, tarkistuslistoja
  - TEK & Ekonomien jäsenetuna saat maksutta käyttöön VirtuaaliLakimiehen asiakirjamallipaketin (arvo 240 e/v).
    - *Palvelun käyttöönotto tapahtuu rekisteröitymällä osoitteessa www.virtuaalilakimies.fi ja antamalla kampanjakoodi, jonka löydät omasta jäsenpalvelustasi/-portaalistasi*

EKONOMIT MER

TEK TEKNIIKAN AKATEEMISET

AKY - AKAVALAISET YRITTÄJÄT

FONDIA

Agenda

1. Ennen aloittamista
2. Yksin vai yhdessä?
3. Liiketoiminnan sopimukset
4. Muuta

FONDIA

Ennen aloittamista

FONDIA

Juridiikka ja yritystoiminnan aloittaminen

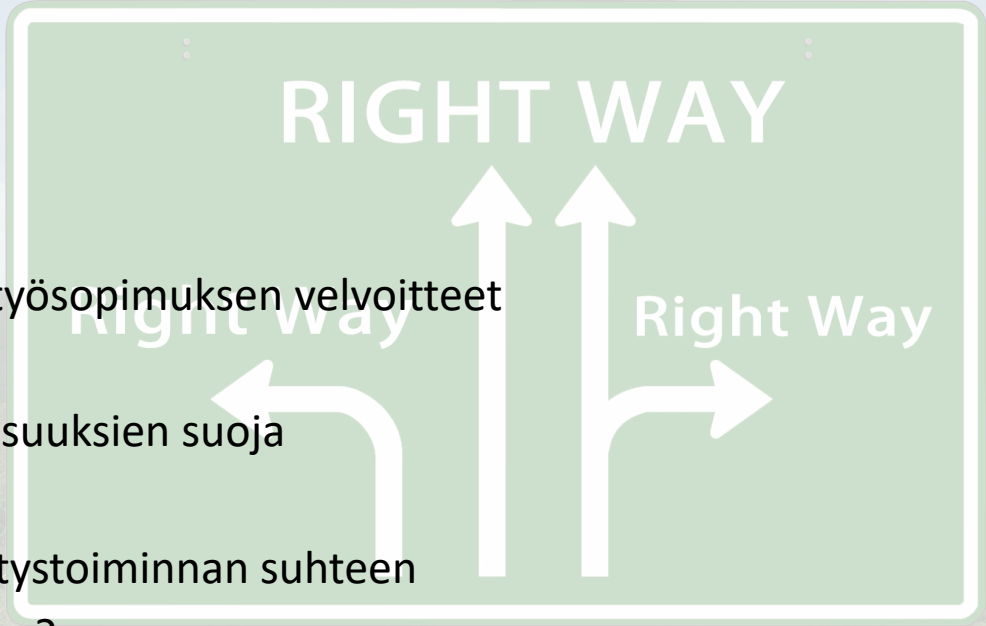

- Jos lähdet työsuhteesta, työsopimuksen velvoitteet
  - Kilpailukielto?
  - Salassapito ja liikesalaisuuksien suoja
  - IP-asiat?
- Millaisia suunnitelmia yritystoiminnan suhteen
  - Muita omistajia mukaan?
  - Tarvitaanko rahoittajia mukaan?
  - Laajentumis- tai kansainvälistymistoiveita?
- Huolellinen suunnittelu (esim. yritysmuodon ja toiminimen valinta) usein säästää aikaa ja vaivaa
- Huolellisesti hoidettu yhtiön hallinto helpottaa yrityksen muutostilanteita
- Hyvin laaditut sopimukset voivat pitkällä aikavälillä säästää kustannuksia

FONDIA

Yritysmuodon valinta 1/2

1. **Yksityinen elinkeinonharjoittaja (”toiminimi”, ”Tmi”)**
   - Henkilökohtaisesti vastuussa kaikista elinkeinotoiminnasta johtuvista sitoumuksista myös yksityisomaisuudellaan
   - Alkupääomaa ei vaadita
   - Helppo perustaa
   - Mahdollisuus tehdä yksityisottoja liiketoiminnassa karttuneesta omaisuudesta
2. **Avoin yhtiö (Ay)**
   - Vähintään kaksi henkilöä harjoittaa liiketoimintaa yhdessä -> luottamus ja yhteistyö keskeisessä asemassa
   - Ei minimipääomaa, vaan yhtiömiehen yhtiölle suorittama yhtiöpanos voi olla esim. työpanos
   - Syntyy yhtiösopimuksen rekisteröinnillä kaupparekisteriin
   - Jokaisella yhtiömiehellä oikeus edustaa yhtiötä itsenäisesti; oikeutta voi rajoittaa yhtiösopimuksella
     - Rajoitus rekisteröitävä, jotta siihen voi vedota kolmatta osapuolta vastaan
   - Kukin yhtiömies vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista!

FONDIA

Yritysmuodon valinta 2/2

Yhtiön perustamis- ja muutosilmoituslomakkeet saa maksutta Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) palvelusta – sähköiset ilmoitukset edullisempia ja yleensä nopeampi vaihtoehto!

3. **Kommandiittiyhtiö (Ky)**
   - Vähintään yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies -> luottamus ja yhteistyö keskeisiä
   - Äänettömän yhtiömiehen yhtiöpanoksen tulee olla rahamääräinen
   - Yleinen edustamisoikeus vain vastuunalaisilla yhtiömiehillä; voidaan rajoittaa yhtiösopimuksella (rekisteröinti!)
   - Vastuunalaisella yhtiömiehellä henkilökohtainen vastuu myös yksityisomaisuudellaan (kuten ay); äänetön yhtiömies vastaa vain yhtiöpanoksellaan (kuten oy)
4. **Osakeyhtiö (Oy)**
   - Minimipääomavaatimus poistettu tänä vuonna (aiemmin 2.500 euroa)
   - Yksi tai useampia perustajia, syntyy rekisteröinnillä kaupparekisteriin
   - Yhtiökokous, hallitus (väh. 1 jäsen ja 1 varajäsen), mahd. toimitusjohtaja
   - Osakkeenomistaja vastaa yhtiön velvoitteista vain yhtiöön sijoitetulla pääomalla
   - Varojenjako vain osakeyhtiölaissa säädetyillä tavoilla

FONDIA

Toiminimen valinta, toimialan määrittely

- Panosta yrityksesi nimen valintaan ja tutki nimiä ennakkoon PRH:n yrityksen nimipalvelussa
  - Huomioi yksilöivyysvaatimus -> pelkkä toiminnan laatua tai tarjottavia palveluita tai tavaroita kuvaava nimi ei ole rekisteröitävissä, kuten ei myöskään yleisesti käytetyt paikannimet
  - Erotuttava aiemmista rekisterissä olevista nimistä kirjoitusasultaan ja ääntämiseltään
  - Ei sekoitettavissa toisiin toiminimiin tai tavaramerkkeihin
    - Toimiala huomioon
    - Suostumus
  - Ei saa olla harhaanjohtava tai hyvän tavan tai yleisen järjestyksen vastainen
- Älä painata yrityksen nimeä käyntikortteihin, mainoskyltteihin tms. ennen kuin nimi on hyväksytty kaupparekisterissä!
- Toimiala määrittelee yrityksen elinkeinotoiminnan
  - Ilmaise toimialassa kaikki ne alat, joilla yritys toimii tai suunnittelee toimivansa tulevaisuudessa.
  - Huom! Yleistoimiala (”… ja kaikki muu laillinen liiketoiminta”) saattaa vaikeuttaa yrityksen nimen rekisteröintiä.

FONDIA

Lupa-asiat ja ilmoitukset kuntoon!

- Varmista, onko kyseessä
  - Luvanvarainen elinkeino: esim. alkoholin anniskelu ja myynti, katsastus, finanssimarkkinoilla toimiminen
  - Ilmoituksenvarainen elinkeino: esim. kiinteistönvälitys, eräät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut
  - Suojattu ammattinimike: esim. asianajaja
  - Muun luvan tai ilmoituksen vaativa toiminta: esim. ympäristölupa
- Soveltuuko rahanpesulain ilmoitusvelvollisuus
  - Esim. kirjanpitotehtäviä toimeksiannosta hoitavat, veroneuvontapalveluita tarjoavat, kiinteistövälitysliikkeet
- Pidä kaupparekisterin ja verohallinnon tiedot ajan tasalla
  - Yrityksen muutostilanteissa
  - Edunsaajien rekisteröinti
  - Tilinpäätöksen ilmoittaminen
- Muista myös kirjanpito, verotus sekä pakolliset ja vapaaehtoiset vakuutukset!

FONDIA

Yksin vai yhdessä?

FONDIA

Osakassopimus

- Vapaaehtoinen ja vapaamuotoinen sopimus osakkaiden kesken, myös yhtiö yleensä osapuolena
- Hyvä osakassopimus ehkäisee riitoja määrittelemällä pelisäännöt etukäteen -> tarkoitus sopia mm. vallanjaosta sekä yhtiön eteen mahdollisesti tulevista merkittävimmistä muutostilanteista
- Huolellinen ja ajoissa tapahtuva laatiminen tärkeää!
- Esimerkkejä tyypillisesti sovittavista asioista:
  - Osakkaiden roolit, työntekovelvoite, mahdolliset irtautumistilanteet
  - Yhtiön hallinto, johtaminen ja päätöksenteko
  - Tiedonsaanti yhtiöstä
  - Varojenjako
  - Kilpailu- ja rekrytointikielto
  - Immateriaalioikeuksien siirto yhtiölle
  - Osakkeiden luovutus ja luovutusrajoitukset (etuosto-oikeus, myötämyyntioikeus ja –velvollisuus)
  - Salassapito
  - Sopimusrikkomustilanteet, sopimussakko?

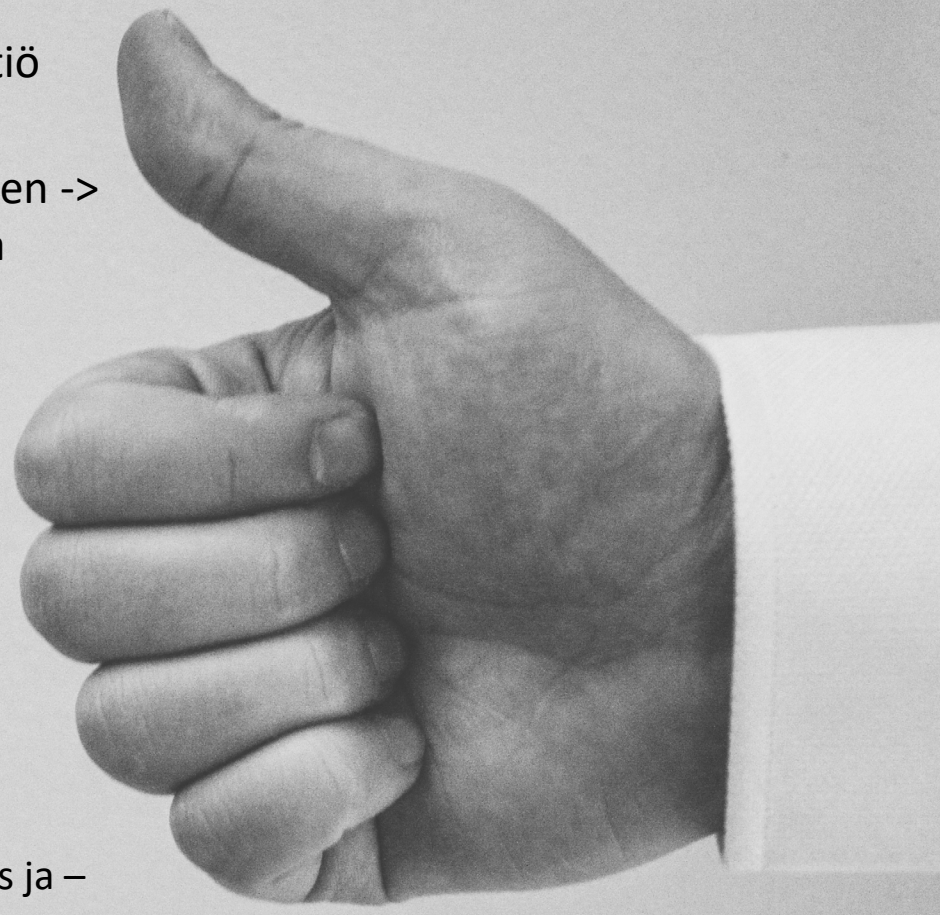

FONDIA

Liiketoiminnan sopimukset

FONDIA

Tärkeintä on…

- **Tehdä sopimukset kirjallisesti** ja säilyttää ne huolellisesti
- **Lukea** kaikki paperit, jotka allekirjoitat
  - HUOM! Lue huolella myös sopimukseen liitetyt tai sopimuksessa tai tarjouksessa viitatut vakioehdot
  - Joskus ankarimmat velvoitteet löytyvät “pienestä präntistä” -> lue erityisen huolella vastuupykälät ja mahdolliset sopimussakot
- **Varmistaa, että olet ymmärtänyt**, mihin sitoudut
- Ainakin isompien sopimusten kohdalla, **tarkistaa, että sopimuskumppani pystyy täyttämään sopimusvelvoitteensa**
  - Jos kohonnut riski, harkitse esim. ennakkomaksun tai vakuuden vaatimista

FONDIA

Myyntisopimus vs vakioehdot

- Myyntisopimus neuvotellaan kussakin yksittäistapauksessa (enemmän tai vähemmän) erikseen
- Vakioehtoja käytetään samassa muodossa kaikkien tai useiden asiakkaiden kanssa
  - Vakioehdot otettava asiakkaan ja myyjän/palveluntarjoajan välisen sopimuksen osaksi, jotta sitovat asiakasta
  - Ankarat tai yllättävät sopimusehdot tuotava erikseen esiin
  - Epäselviä ehtoja tulkitaan laatijan vahingoksi!
  - ”Battle of forms”
  - Kuluttaja-asiakkaiden osalta huomioon kuluttajansuojalain (KSL) määräykset!
    - Pakottava kuluttajan eduksi -> KSL vastaiset ehdot pätemättömiä
    - Ehtojen oltava kohtuulliset
    - Oltava aito mahdollisuus tutustua ehtoihin
    - Etämyyntisääntely
- Varmista, että yrityksesi käyttämät myyntisopimukset ja/tai vakioehdot ovat linjassa vakuutusehtojen sekä yrityksen muiden liiketoimintasopimusten kanssa!

FONDIA

Immateriaalioikeudet ja yrityssalaisuudet

- Usein yrityksen suurimmat omaisuuserät nykypäivänä aineettomia -> immateriaalioikeuksien ja liikesalaisuuksien suojaaminen keskeistä
  - Tekijänoikeus suojaa tekijän ja teoksen omaperäisyyttä tai loukkaamattomuutta tekijän kaupallisten intressien rinnalla, ja syntyy ilman toimenpiteitä silloin, kun tekijänoikeussuojaa nauttiva teos syntyy.
  - Teollisoikeuksia (toiminimioikeudet, tavaramerkit, alkuperämerkinnät ja verkkotunnukset sekä patenttioikeudet, hyödyllisyysmallit ja integroidun piirin piirimalliin liittyvät oikeudet) yhdistää lähtökohtainen rekisteröintivaatimus: teollisoikeudellista suojaa voi pääsääntöisesti saada vain rekisteröimällä oikeutensa.
    - Yksinoikeuden tavaramerkkiin tai toiminimeen voi kuitenkin saavuttaa myös ilman rekisteröintiä vakiinnuttamalla merkin tai nimen käytön perusteella.
- Työsopimuksiin
  - salassapitoehdot
  - ehdot oikeuksista työntekijän työssään luomien teosten tekijänoikeuksiin ja työsuhdekeksintöihin
  - tarvittaessa kilpailukielto
- Salassapitosopimukset, kun keskustellaan ulkopuolisten kanssa yrityksen luottamuksellisista asioista

FONDIA

Muuta muistettavaa

FONDIA

Muista myös…

- Tietosuoja
  - EU:n yleinen tietosuoja-asetus tuli voimaan 5/2018
  - henkilötietoja käsittelevän yrityksen pystyttävä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetuksen sääntelyä
- Kilpailuoikeuden keskeiset periaatteet
  - Kielletyt yhteistyön muodot kilpailijoiden välillä: esim. markkinoiden jakaminen tai hintakartelli
  - Kielletyt kilpailunrajoitukset jakeluketjussa: esim. määrähinnan asettaminen

FONDIA

VirtuaaliLakimies

Tietoa ja malliasiakirjoja löydettävissä osoitteesta www.virtuaalilakimies.fi

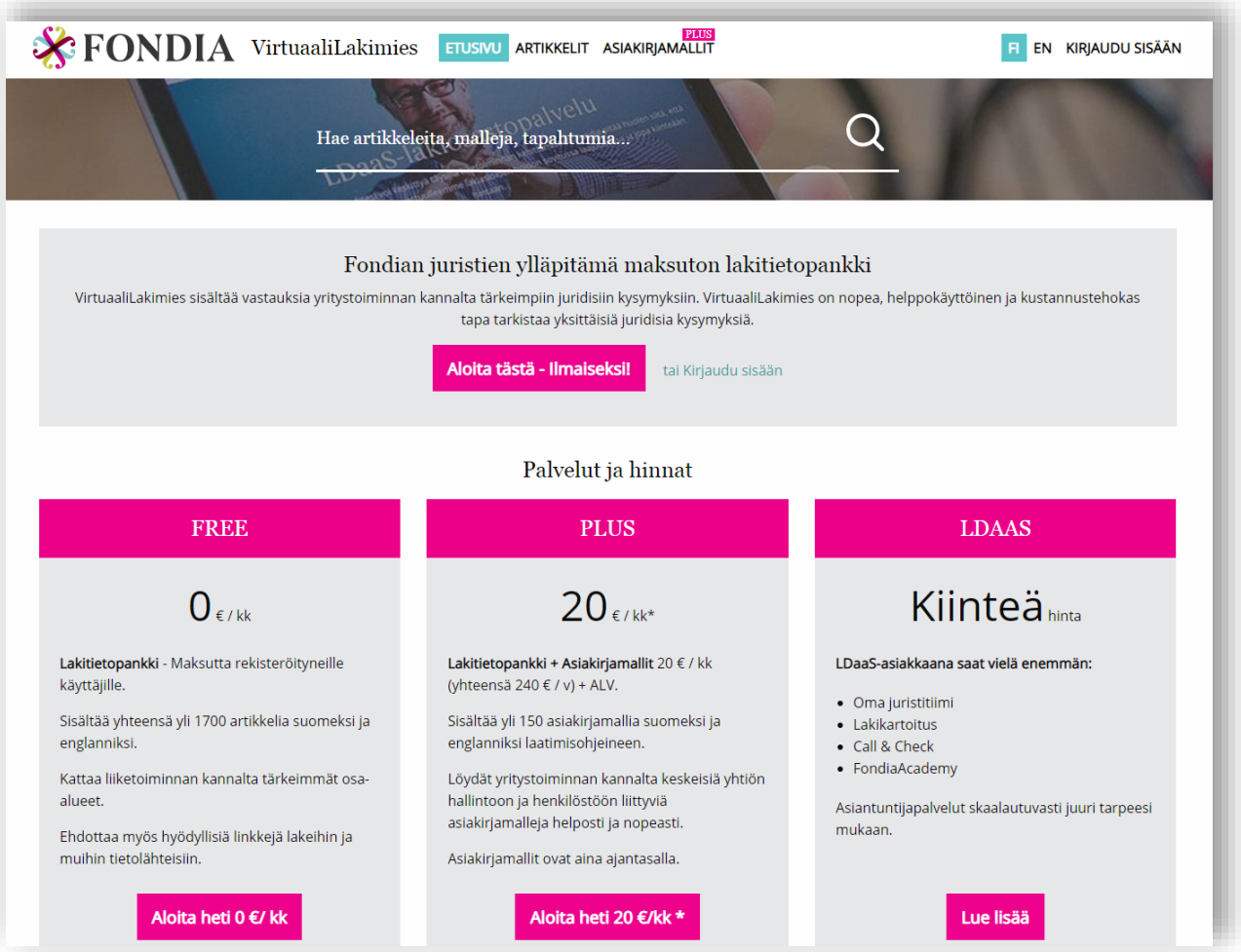

FONDIA

Kiitos!

We law your business.

FONDIA

Tuija Näräkkä
Senior Legal Counsel
Helsinki

+358 20 7205 700
tuija.narakka@fondia.com

FONDIA